

[Jørgen Møller.]

Tilfældet er. I øvrigt skal den foreslaaede Ordning virke i saa nær Tilknnytning som muligt til den, der gennemføres, naar det andet Lovforslag bliver vedtaget; dette fremgaar af det foreliggende Lovforslags § 1, hvori det hedder:

„I de sønderjydske Landsdele er den for det øvrige Land givne Lovgivning vedrørende Folkeskolen gældende i alle Tilfælde, hvor nærværende Lov ikke fastsætter særlige Bestemmelser.“

Lovforslaget om Folkeskolen i de sønderjydske Landsdele indeholder i det væsentlige kun Bestemmelser vedrørende det tyske Mindretal, Ansættelse af Lærere, som er udgaaet fra tyske Seminarier, og særligt Undervisningssprog. Det er mig naturligvis ikke ubekendt, at den nugældende Ordning ikke har været helt tilfredsstillende for det tyske Mindretal, der selv vil bestemme, hvilke Lærere der skal ansættes ved de tysksprogede Skoler. Det er ikke tilstrækkeligt for det tyske Mindretal, at vedkommende Lærer er kvalificeret til at undervise i det tyske Sprog, vedkommende maa ogsaa have sit tyske Sindelag i Orden — saaledes har man Gang paa Gang læst i de tyske Aviser dernede. Hvad dette sidste vil sige, tror jeg ikke, jeg behøver at udmale nærmere for Tingets ærede Medlemmer. Naar der er opstaaet saa mange tyske Privatskoler i Sønderjylland, som der er — der findes for Øjeblikket 32 —, maa Grunden dertil efter min Mening søges i den Omstændighed, at saadanne Skoler er selvraadende i den nævnte Retning. Ganske vist har Amtsskolekonsulenterne som Medlemmer af Skoledirektionen Adgang til at overvære disse Skolers afsluttende Eksaminer, ligesom de ogsaa til enhver Tid har Adgang til at overbevise sig om, at Børnene faar den nødvendige Undervisning i de mest elementære Fag, men der er ingen dansk Skolemyndighed, som er medbestemmende med Hensyn til Undervisningsbøger for det tyske Mindretals Skoler; heller ikke er de medbestemmende angaaende den Form, hvorunder Undervisningen foregaar, saa lidt som angaaende Ansættelsen af Lærerne.

I Lovforslagets § 3 fastsættes det, at Undervisningssproget i Skolerne paa Landet og i Flækkerne retter sig efter Folkesproget i vedkommende Skoledistrikt. Der findes ganske vist enkelte Sogne, hvor Vælgene viser, at de tysksindedes Antal ligger omkring 45—50 pCt. Dette har imidlertid intet med Folkesproget at gøre; Folkesproget i de sønderjydske Landsdele er overalt Dansk, og mere end Halvdelen af

de tysksindede taler det danske Sprog i deres Hjem. Jeg henviser til en Pjece, der i 1929 blev udgivet af Udenrigsministeriet om det tyske Mindretal, hvori dette stærkt fremhæves. Jeg synes derfor, at dette lille Afsnit i Loven er overflødig; det kan dog være, der er Grunde for det, som jeg ikke i Øjeblikket er klar over.

Endelig vil ogsaa jeg gerne gøre et Par Bemærkninger med Hensyn til § 5, 2det Stykke, som vedrører Statstilskuddet til de Kommuner, der har særlige Udgifter som Følge af den tosprogede Undervisning. Der skal jo først ydes Refusion, naar det efter 5 Aars Forløb har vist sig, at det bliver nødvendigt at opretholde den tosprogede Skole. Jeg ved godt, at det naturligvis ikke gælder for de Skoler, som allerede bestaar, og jeg ved ogsaa godt, at man ikke kan sige, at der skal ydes Refusion paa Grund af et tilfældigt Børnetal i et eller andet Distrikt, som ønsker tysk Skoleundervisning — det kan muligvis forandre sig til næste Aar —, men alligevel synes jeg, at et Tidsrum af 5 Aar er for langt, og det er sikkert et enstemmigt Krav fra alle Skoledistrikter, fra alle Sogne i de sønderjydske Landsdele, at den højtærede Undervisningsminister vil tage under velvillig Overvejelse, om man kan forkorte det nævnte Tidsrum. Det vil blive nødvendigt, at dette Tidsrum gøres noget mindre, fordi der er Kommuner, som er haardt belastet i saa Henseende.

I øvrigt kan jeg anbefale Lovforslaget til Vedtagelse.

S. Rasmussen: Jeg vil gerne paa mit Partis Vegne anbefale, at vi underkaster ogsaa dette Forslag en hurtig Behandling, og tilsiger vor Støtte dertil.

Lausten: Det viste sig jo tydeligt i Gaar ved Skoleforslagets Behandling, at man ikke kan beskæftige sig med det foreliggende Forslag, uden at man ogsaa skal ind paa det andet. Det er nødvendigt, fordi der er enkelte Dele deri, som har og maa have Berøring med og Indflydelse paa de sønderjydske Forhold, idet jo den særlige sønderjydske Skoleordning ved dette Forslags Vedtagelse skulde blive overflødig.

Naar man som Sønderjyde befatter sig med begge de nævnte Lovforslag om Folkeskolens Styrelse og Tilsyn, kan man ikke gøre dette, uden at ens egen Skoletid dernede staar klart i Erindringen, og man maa uvilkaarligt tænke paa, hvordan det formede sig den Gang paa nogle af de Punkter, der her er Tale om. Man tænke f. Eks. paa Tilstanden i 1888, da de sidste fattige